

SHARE tutvustus: töotee ja pensionile jäämine

Marge Unt, TLÜ RASI (marge.unt@iiss.ee)

Allan Puur, TLÜ EDI (puur@tlu.ee)

TALLINN UNIVERSITY
Estonian Institute for Population Studies

Infotund magistrantidele, doktorantidele ja juhendajatele
SHARE andmebaasi võimalused üliõpilastööde jaoks

Tutvustuse sisu

- Ankeediandmete ülevaade
- Mõned analüütilised vaatenurgad
- Eesti kontekst ja omapära
- Kuidas huvi korral edasi minna?

I. Ankeediandmete ülevaade

1. Sissetulekud
2. Sotsiaalne ja materiaalne abi
3. Elamispind ja kinnisvara
4. Leibkonna kulutused
5. Säästud ja investeeringud
6. Varad ja kohustused
7. Töötamine ja tööturult väljumine

1. Sissetulekud

Netotöötasu koos kõigi preemiate, lisatasude ja puhkusetasudega

Muud riiklikud pensionid ja hüvitised

Tööandja pensionid

Muud väljamaksed (elukindlustus, 3.sammas, välismaal elanutel hoolduskindlustus)

Ajaperiood: eelmine kalendriaasta

NB! Info nii vastaja kui leibkonna kohta

2. Sotsiaalne ja materiaalne abi

Sotsiaalne: ise osutanud kellelegi abi või ise saanud (koos elukaaslase/abikaasaga) abi isikuhoolduses või majapidamistöodes **väljaspool leibkonda** (nn tasustamata töö) (ajareferents: aasta) (osa SP)

Materiaalne I: ise kinkinud ja ka saanud väiksemaid (vähemalt **250 euro** väärtuses) kingitusi lähedastelt (ajareferents: aasta) (osa FT)

NB! ei arvestata kulutusi, mida ühises leibkonnas tehakse eluasemele, toidule ega samuti heategevuseks tehtud annetusi ega ka laene

Materiaalne II: suurte kingituste või päranduse (üle **5000 euro**) puhul küsitakse, kas kunagi saanud, kellelt ja mis aastal. Kui ise teinud, siis kõige suurema kohta, kellele (suhe vastajaga) ja mis aastal.

3. Eluase ja kinnisvara (HO)

Väärtus: eluaseme puhul palutakse hinnata, milline oleks eluruumi kuuüür, kui seda vabaturult üürida ja kui täna maha müüa

Suurus: eluaseme suurus (tubade arv)
selles eluruumis elatud aastate arv

Mugavused: kohandatus puuetega inimeste jaoks

Muu kinnisvara: teine eluruum, maa, mets jms

3. Eluase ja kinnisvara (HO) (II)

Millisel teel on omandatud?

ise ehitatud või ostetud oma vahenditega, perekonna vahenditega, pärandus, kingitus või muud

Kas antud eluruumi mingit osa üüritakse ise kellelegi välja?

summat küsitakse kogu eelmise kalendriaasta puhastulu mõttes (ehk kui kõik antud pinnale tehtud kulutused on saadud summadest maha arvatud)

Laene ja kohustusi (omanduses vara kohta)

jäägi suurus (**ilma intresse arvestamata**), mitu aastat on jäänud maksta, regulaarse laenumakse suurus

Võlgu olevad maksed (üle 2 kuu maksmata)

4. Leibkonna kulutused (CO)

Toidukulu suurus: aastakeskmise toidu peale kulutatud summa kuus (kogu leibkonna kohta):

Kodus valmistatud toidu peale

Väljaspool kodu tarbitud toidu peale

Subjekttiivne hinnang: vastaja hinnang oma leibkonna majanduslikule toimetulekule

5. Säästud ja investeringud

Säästud: arvelduskontodel olev raha, sularaha

Finantsavarad I: aktsiad (börsil noteeritud või noteerimata ettevõtete omad)

Finantsvarad II: investeerimisfondidesse paigutatud investeringud (fondifondidesse, mis koosnevad võlakirjadest, aktsiatest jmt finantstoodetest)

Eraldi – **täiendava vabatahtliku kogumispensioni olemasolu** (3. pensionisammas)

6. Varad ja kohustused (AS)

Varad: elukindlustused

Varad: isiklike autode omamine

Varad: firma omamise kohta

Laenud, mis pole seotud kinnisvaraga (autoliisingud, krediitkaardid, maksmata arved jmt)

Laenude kogusumma: kui suure summa eest kohustusi kokku (**ehk laene võlgu**)

7. TÖÖTAMINE (EP)

Töötavatelt kogutakse nende praegust tööd puudutav teave:

Praegusele (põhi)tööle asumise aeg

Ametirühm: ISCO järgi (10 rühma)

Majandusharu: ISIC järgi (14 rühma)

Sektor: töötab **avalikus** (ka kohalikud omavalitsused, riiklikud ametid ja riigile kuuluvad SAd, a-õ ülikoolid) või **erasektoris**

Tööleping: tähtajatu (antud juhul üle 3 aasta) või tähtajaline (vähem kui 3 aastat)

Töötundide arv: lepingujärgne ja tegelikult tööle kuluv aeg nädalas (ilma lõunavaheajata, kuid koos ületundidega, ka tasustamata omadega)

Haiguse tõttu töölt puudumine: puudunud päevade arv

Rahulolu tööga, sh kas tervis võib põhjustada töölt lahkumist enne pensioniea saabumist

Kõrvaltööl töötatud tundide arv

8. TÖÖJÄTT

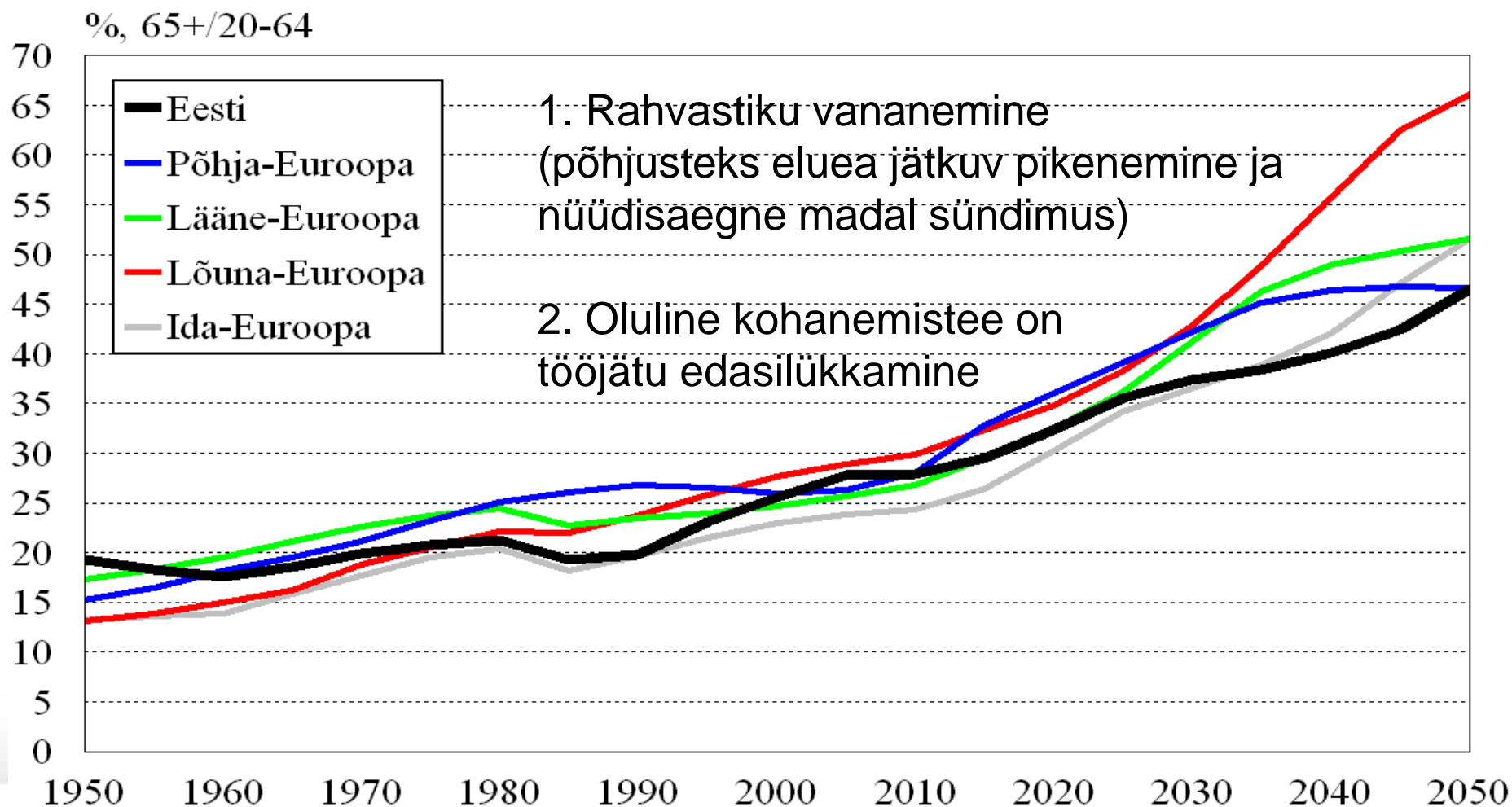
Aeg: mis aastal töötamise lõpetasite?

Töö lõpetamise põhjused:

1. Tekkis õigus riiklikule pensionile
2. Tekkis õigus tööandja pensionile
3. Tekkis õigus erapensionile
4. Pakuti võimalust jääda eelpensionile
5. Mind koondati
6. Enda halb tervis
7. abikaasa/elukaaslase (ka sugulase või sõbra) halb tervis
8. Soovisin jääda töölt pensionile samal ajal abikaasaga
9. Soovisin veeta rohkem aega perekonnaga
10. Soovisin nautida elu

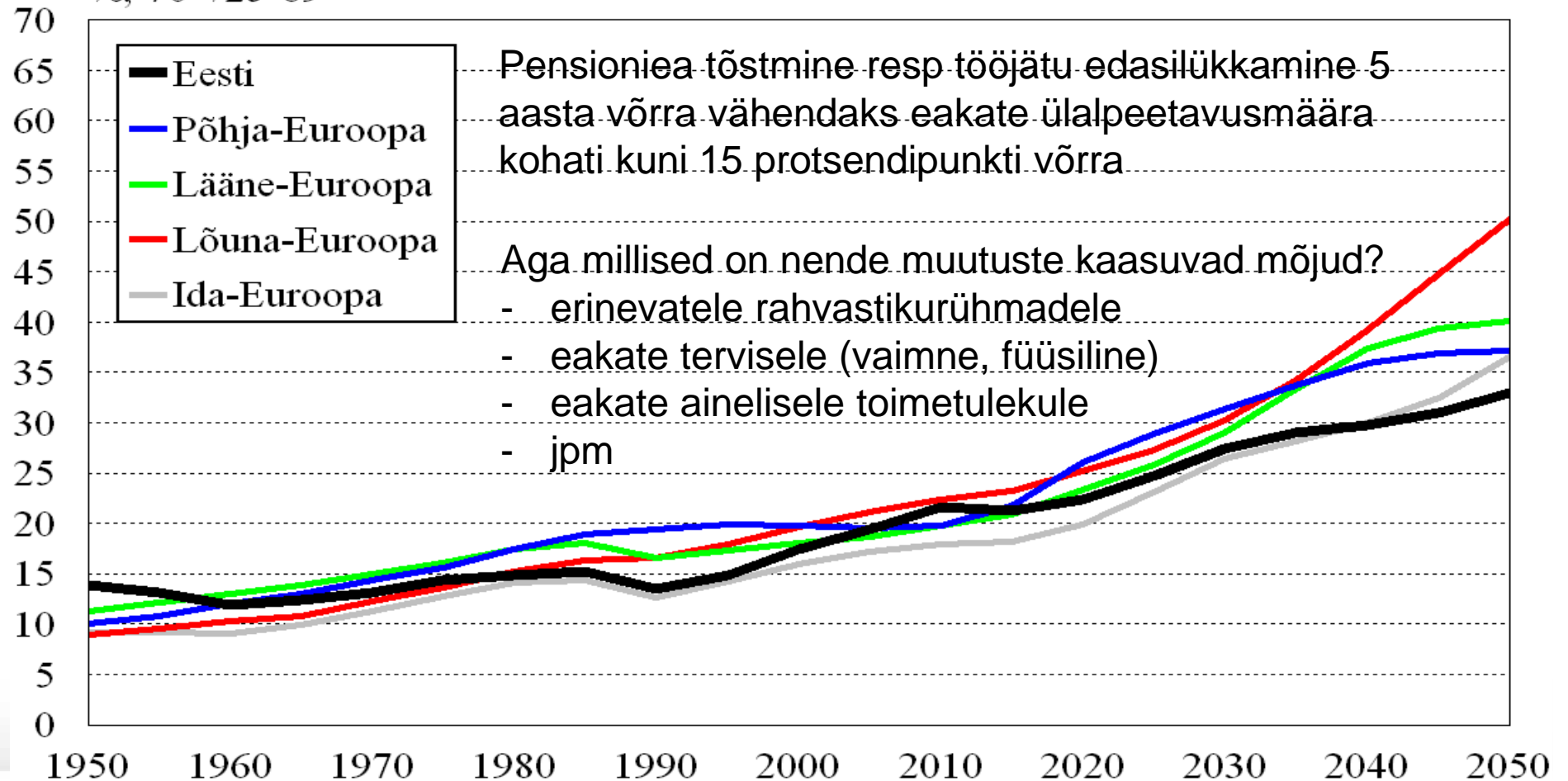
II Motivatsioon ja analüütilised vaated

Miks tööjätu uurida?

Miks tööjätu uurida? (II)

%, 70+/25-69

Erinevad analüütilised vaated

- Tööjätt „**tagajärje**“ (mis kujundab tööjätuga seotud valikuid) või „**mõjutegurina**“ (mida ja kuidas tööjätt ise mõjutada)
erinevate protsessivaldkondade seostamiseks pakub SHARE väga häid ja mitmekesiseid võimalusi
- Tööjätt **Eesti-keskselt** (erinevate sotsiaal-demograafiliste rühmade kogemuse võrdlemine) või **erinevaid riike võrdlevalt** (kuidas erinevad kontekstid ja ühiskonna režiimid sarnases olukorras inimesi mõjutavad)
SHARE riikide arv on piisav mitmetasemeliseks analüüsiks võimalikud võrdlused ka alarühmade kaupa (nt Eesti vs teised Ida-Euroopa riigid)

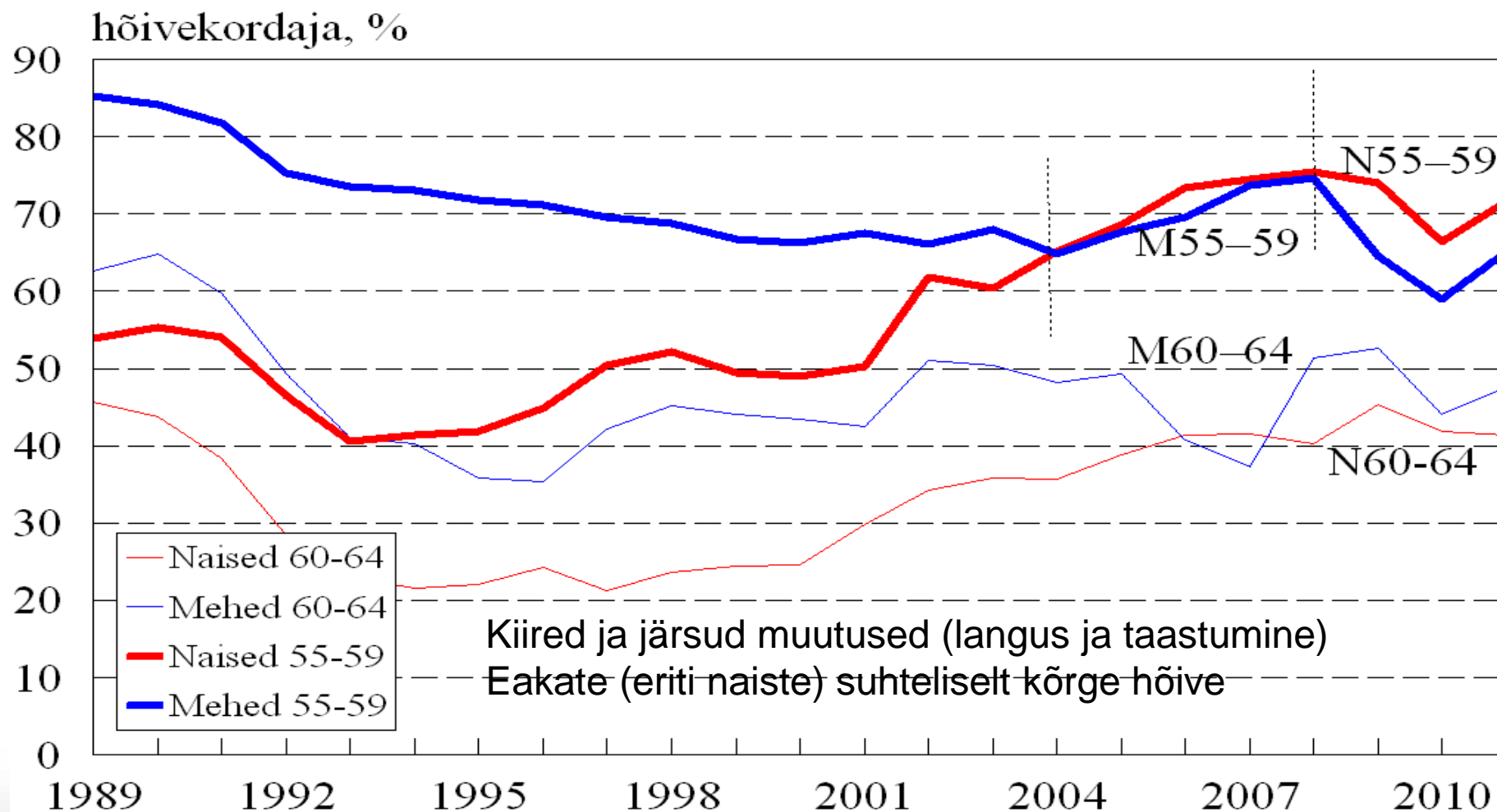
Erinevad analüütilised vaated

- Tööjätt **läbilõikeliselt**, ühe laine andmeid kasutades või **pikilõikeliselt (longituudsel)**, mitme paneelilaine andmeid kasutades
Läbilõikeline vaade keskendub erisustele (nt hõiveerisused rahvastikurühmiti), pikilõikeline vaade keskendub muutustele ja võimaldab paremini avada põhjuslikke seoseid (nt hõivemuutused)
- SHARE andmestiku mitmekesisust ära kasutades ja neid kolme põhivaadet kombineerides on võimalik leida **ala-uuritud nišše**, kus saab esitada vähem või rohkem **uudseid uurimisküsimusi** ja neile ise vastuseid otsida

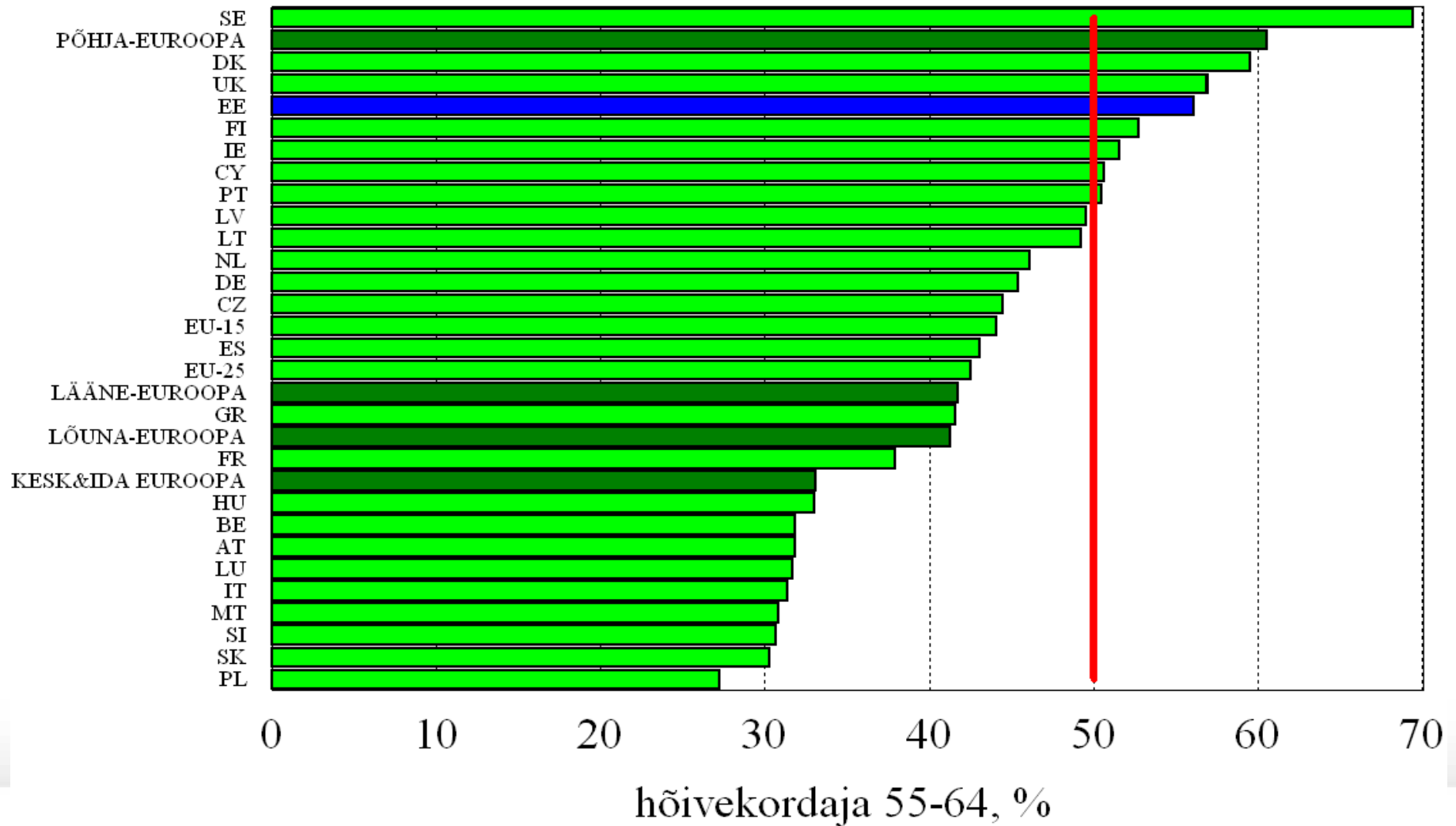

III Eesti kontekst ja omapära

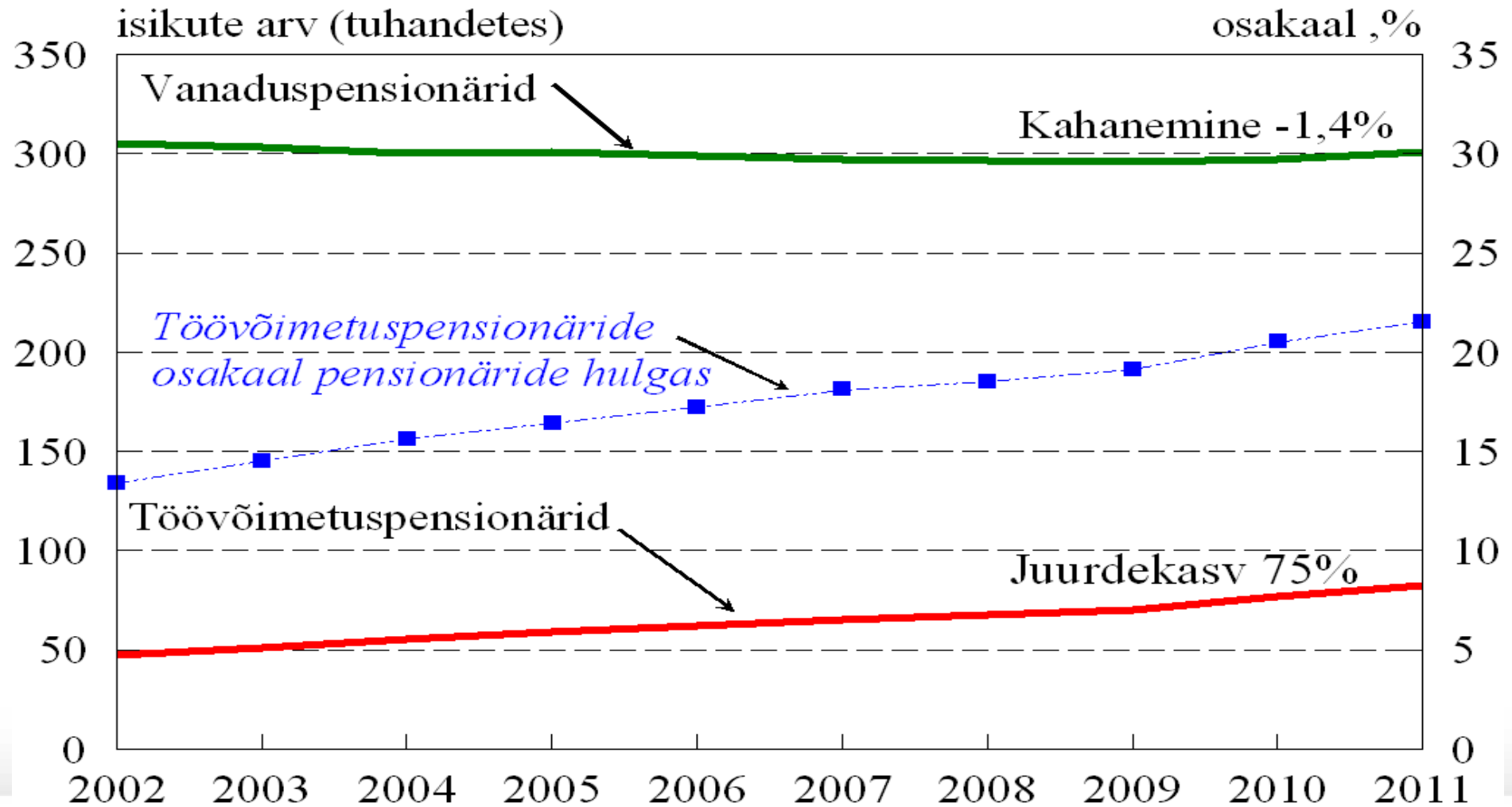
Eesti kontekst ja omapära

Eesti kontekst ja omapära II

Eesti kontekst ja omapära III

IV Kuidas edasi (huvi korral)?

Vaadake lähemalt, mida SHARE põhjal tööjätu kohta on tehtud:
<http://www.share-project.org/publications.html>

Schröder, M. (2013) [Jobless now, sick later? Investigating the long-term consequences of involuntary job loss on health.](#)
Advances in Life Course Research 18(1): 5-15.

Radl, J. (2012) [Labour market exit and social stratification in Western Europe: The effects of social class and gender on the timing of retirement.](#)
European Sociological Review

Täname tähelepanu eest!